

Välkommen till

MATERIAL VÄRLDEN

ETT INITIATIV FRÅN FTI

FÖRPACKNINGS
& TIDNINGS
INSAMLINGEN

Uppdrag från materialisarna

Ett bra sätt att arbeta med materialisarna är att låta barnen bekanta sig med och utforska ett material åt gången. För att göra det har vi tagit fram 6 olika uppdrag, ett för varje material: plast, tidningar, papper, metall, ofärgat glas och färgat glas.

När samtliga uppdrag är genomförda kan barnen utnämnas till materialismatrare. På webbplatsen (materialvarlden.se) finns utvecklade versioner av uppdragen med en mer omfattande beskrivning av de olika materialens egenskaper samt några fristående bonusuppdrag att göra som extrauppgifter eller om ni skulle vilja byta ut något av de andra uppdragen.

Vi är materialisarna, ett gäng hungriga figurer som lär barn allt om återvinning. Hos oss får barnen bekanta sig närmare med Materialvärlden för att lära sig mer om olika material, deras egenskaper och hur de ska återvinnas.

På materialvarlden.se finns mer pedagogiskt underlag, bland annat ett interaktivt spel, pyssel och utmaningar att genomföra för respektive material. Underlaget som är riktat mot barn och unga är framtaget för att tidigt väcka intresse för återvinning och på så vis skapa engagemang för miljöfrågor.

BÅNK

Bånk tycker om

Konservburkar,
sprayburkar, tuber,
kapsyler, lock,
målarburkar.

Tips!

Tillverka egna maracas genom att lägga kapsylerna i tomma konservburkar och spela på dem innan Bånk får sin mat.

Fakta om metall

Metallförpackningar kan återvinnas hur många gånger som helst! Och att återvinna metall sparar väldigt mycket energi. Återvinning av stål, som används i exempelvis konservburkar, sparar nästan 80 % av energin som behövs för att tillverka stål av järnmalm. Därför är det mycket viktigt för både miljö och industrin att vi återvinner stål.

Visste du att

- En återvunnen konservburk spar energi som räcker till 7 timmars tv-tittande
- En aluminiumburk som återvinns spar energi som räcker till ett dygn vid datorn

Kom ihåg att

Läskburkar inte ska lämnas i metallåtervinningenskärlen utan ska pantas.

Är det verkligen metall?

Ibland är det svårt att veta om någonting är metall eller plast, det vill säga folierad plast eller plastad aluminium. En bra sak att komma ihåg är att allt som innehåller metall förblir hopskrynklad medan plast inte gör det. Testa genom att skrynkla ihop en chipspåse och släpp greppet. Vecklar den ut sig? I så fall är det plast. Fortsätter den vara hopskrynklad? Då är det metall.

Bånk's metalluppdrag

- 1 Hjälp ått att samla kapsyler på förskolan eller be barnen ta med kapsyler hemifrån. När ni är färdiga ska varje barn ha samlat lika många kapsyler som år det är gammalt. Vill ni göra uppdraget extra svårt? Utmana pedagogerna att också vara med och samla lika många kapsyler som år de är gamla.
- 2 Innan ni tar med kapsylerna till Bånk kan ni räkna dem och se hur många år ni blir tillsammans.

Fakta om papper

Pappret uppfanns för 2000 år sedan, av Cai Lun som jobbade hos kejsaren i Kina. Papper görs av pappersmassa som tillverkas av fiber från träd. Pappersfiber är ett starkt material som kan återvinnas upp till sju gånger innan styrkan är borta. Varje år återvinner vi papper motsvarande en miljon träd. Och när det inte går att återvinna fler gånger blir det istället energi som ger oss el och värme. När papper ska återvinnas pressas förpackningarna först samman och transporteras till ett pappersbruk där förpackningarna återvinns för att t.ex. bli nya flingpaket och wellpapp.

Visste du att

Det tar ett halvt år för papper att brytas ner i naturen.

Flirps pappersuppdrag

- 1 Samla kartonger tillsammans (från ex. mjölk, juice, filmjölk och yoghurt) under 1-2 veckor på förskolan.
- 2 Testa gärna att bygga, räkna eller att mäta upp hur långa och höga saker är med kartongerna.
- 3 Låt barnen undersöka om kartongerna innehåller någonting som Flirp inte skulle gilla att äta, innan de hamnar i återvinningskärlet. Kanske hittar ni skruvkorkar i plast eller liknande. Skruva i så fall av dessa och spara dem till Ploppa.

FLIRP

Flirp tycker om
Pasta- och flingpaket,
dryckeskartonger,
sockerpåsar, säckar,
pappersbärkassar
och wellpapplådor.

PLOPPA

Ploppa tycker om

Plastbärkassar, plastpåsar, plasttuber, refillpaket, plastfolie, innerpåsar i exempelvis müslipaket, flaskor, burkar, små dunkar och hinkar (t.ex. för sylt), chipspåsar och frigolit.

Fakta om plast

Plast är ett mycket användbart och billigt material. Det kan ges en rad olika egenskaper och vara både tunt och töjbart eller starkt och väldigt hållbart. Därför finns det också plast nästan överallt. Plastförpackningar är bra på att skydda saker och gör till exempel att mat håller längre. Men det tar väldigt lång tid att bryta ned plast, nästan 500 år och då försvinner ändå inte allt. Skadliga mikrobitar av plasten finns fortfarande kvar i naturen. Det som är bra är att i stort sett all plast kan återvinnas. Plastförpackningar är oftast gjort av olja och för varje kilo plast som återvinns sparar vi två kilo koldioxid.

Är det här verkligen plast?

Ibland är det svårt att veta om någonting är plast eller metall, det vill säga folierad plast eller plastad aluminium. Kommer du ihåg det som Bänk lärde dig? Att allt som innehåller metall förblir hopskrynklad medan plast inte gör det. Testa genom att skrynkla ihop en chipspåse och släpp greppet. Vecklar den ut sig? Då är det plast. Fortsätter den vara hopskrynklad? Då är det metall.

Kom ihåg att

PET-flaskor ska inte lämnas i plaståtervinningenskärlen utan ska pantas.

Ploppas plastuppslag

- 1 Dela upp barnen i grupper.
- 2 Gå på materialjakt för att leta efter mat till Ploppa. Förslagsvis gör ni en utflykt till en park eller skog i närheten.
- 3 Samlas och prata om vad ni har hittat. Kanske har någon hittat en PET-flaska som istället ska pantas.
- 4 Avsluta med att mata Ploppa vid er närmsta återvinningsstation.

Fakta om tidningar

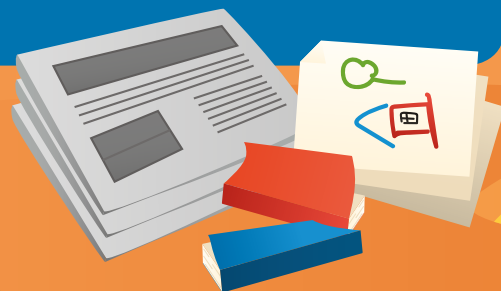
Många vuxna läser tidningen både på morgonen och kvällen. Förr läste alla papperstidningar men nuförtiden läser många tidningen i mobilen, paddan eller datorn istället. Ändå är tidningar det material vi återvinner allra mest. Tillsammans lämnar vi i Sverige in cirka 95 procent av alla tidningar, tidskrifter, kataloger och reklamblad. Förra året lämnar var och en av oss in nästan 22 kilo (räkna gärna ihop hur många böcker, leksaker eller något annat lämpligt på förskolan som motsvarar 22 kilo). Det är väldigt bra att vi återvinner för pappersfiber kan återanvändas upp till sju gånger. Och när fibrerna är utslitna kan materialet eldas upp och bli energi. När tidningar återvinns sorteras skräp och felsorterat material bort innan pappret görs till nytt papper som sedan blir nya tidningar, hushållspapper eller toalettpapper. Viste du att du kan koka 38 koppar kaffe på en enda återvunnen dagstidning?

Kom ihåg att

Lämna inga kuvert i tidningsinsamlingen. Lim och plast från kuverten får återvinningsmaskinerna att kladda och förstör återvinningen.

Prasslis tidningsuppdrag

- 1 Låt barnen gå igenom den post som kommer till förskolan eller ta med sig det de fått i brevlådan/brevinkastet hemma, exempelvis ett reklamblad eller en tidning.
- 2 Låt sedan barnen titta på varandras post och hitta fina bilder och bokstäver att klippa ut. Kanske kan barnen klippa ut bokstäver som bildar deras egna namn och skicka en hälsning till Prasslis? Obs! Kom ihåg att inte använda lim eller klister. Det får Prasslis ont i magen av.
- 3 Besök gärna en återvinningsstation i närheten för att mata Prasslis med de goda nyheterna. Eller samla dem i era egna kärl på förskolan.

PRASSLIS

Prasslis tycker om
Dagstidningar, vecko-
tidningar, tidskrifter,
kataloger, reklamblad,
broschyrer, skrivar-
papper, ritpapper
och pocketböcker.

KRAS

Kras tycker om
Flaskor och burkar
i färgat glas

Fakta om färgat glas

Färgat glas som går att återvinna är grönt, brunt, blått eller rött. För att återvinningen ska fungera bra lämnas färgade och ofärgade glasförpackningar i olika behållare. För att glasförpackningar ska kunna återvinnas får de heller inte blandas med andra föremål. Keramik, porslin eller glas som inte är förpackningar ska sorteras som övrigt hushållsavfall eller grovsopor, och inte läggas i glasförpackningarnas återvinningskärl.

Kom ihåg att

- Ta av kapsyler, lock och korkar och återvinn dem som andra materialslag
- Glödlampor samlas in tillsammans med elavfall
- Glasflaskor med pant lämnas i butiken

Visste du att

Om glas hamnar i naturen så tar det 1 miljon år att bryta ner det.

Kras färgade glasuppdrag

- 1 Ge barnen i uppdrag att titta i förskolans kylskåp, skafferi och badrum för att leta efter olika burkar och flaskor som Kras tycker om. (Om ni vill kan ni ge barnen uppgiften som hemläxa istället.)
- 2 Låt sedan barnen rita och berätta för varandra vad de hittat.
- 3 Räkna hur många olika färger på glas ni hittat tillsammans.

Fakta om ofärgat glas

Glas har funnits i tusentals år och består till stor del av sand. Det som är bra med glas är att det kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvaliteten blir sämre. När man återvinner glas krossas det eller pulveriseras så att glasbruk runt om i Sverige kan tillverka nytt glas av det. Återvunnet glas blir oftast nya flaskor och burkar men det kan också bli glasull som man använder för att isolera byggnader.

Så här ska du återvinna glas

- Töm burken eller flaskan på innehåll
- Ta av lock, kapsyler och korkar och sortera dem efter rätt materialslag
- Skilj på färgat och ofärgat glas när du återvinner

Kom ihåg att

Dessa saker ska inte återvinnas som glasförpackningarna: Dricksglas, kristallglas, spegelglas, fönsterglas, glödlampor, lysrör, lågenergilampor, porslin och keramik.

KLIRR

Klirr tycker om
Flaskor och burkar
i ofärgat glas

Klirrs ofärgade glasuppdrag

- 1 Samla tomma burkar och flaskor av ofärgat glas och ta med barnen till förskolans återvinningskärl eller en återvinningsstation i närheten.
- 2 Låt var och ett av barnen gissa vad de ofärgade glasförpackningarna tidigare innehållit. Och mata sedan Klirr med dem.

Tips!

Plocka gärna med en färgad glasflaska för att se om barnen reagerar på att det inte är mat som Klirr gillar och prata om varför.

Bonusuppdrag

- Gå på materialjakt på förskolan. Besök förskolans samtliga avdelningar och leta efter mat till materialisarna (förpackningar och tidningar).
- Ta en materialismatarpromenad i området. Se om ni hittar mat till någon av materialisarna och ta gärna vägen förbi en återvinningsstation i närheten.
- Gör en materialismatarutflykt till skogen. Låt barnen leta skräp och se om något av det kan bli mat till materialisarna. Tips! Har barnen med sig matsäck så finns det ofta förpackningar av olika slag som passar utmärkt som materialismat.
- Ge barnen i hemläxa att göra en inventering hemma och se om de kan hitta någonting ätbart till var och en av de olika materialisarna.

Vi är väldigt nyfikna på hur just ni använder er av materialisarna och Materialvärlden. Dela gärna bilder i sociala medier taggade @materialvarlden och använd #materialvarlden så kanske bilderna dyker upp på materialvarlden.se också!

När du inte vill ha den här broschyren längre kan du mata Prasslis med den.

Materialisarna rekommenderas från förskoleålder. Detta levande, pedagogiska utbildningsmaterial är framtaget av Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI) för både familjer och förskolor. Målet med materialet är att få barn att känna att de kan påverka miljön och få dem att vilja vara med och skapa en mer hållbar värld.

materialvarlden.se